

BUDA-PESTA

22 Ianuarie st. v.

3 Februarie st. n.

Va eși joi'a și duminică.

Redact.: strad'a Havas nr. 1.

Nr. 7.

ANULU XIV.

1878.

Pretulu pe unu anu 10 fl.
Pe 1/2 de anu 5 fl.; pe 1/4 de
anu 2 fl. 70 cr.

Pentru Romani'a 2 galbeni.

LA MÔRTEA CATARINEI MOCIONI.

Er durere, mare jale,
Érasi plângi natiunea mea;
Din cunun'a fruntii tale
Érasi a cadutu o stea.
Ai perdutu o fica buna,
Ce cu stima te-a iubit;
Si cu dâns'a dimpreuna
Ti-s'a frântu unu scutu maritu.

Trista-i, Dómne, ór'a 'n care
Mam'a 'ngrópa fiic'a sa:
Bucur'á-i cea mai mare,
Fericirea-i ce gustá;
Câci tierin'a i ascunde,
Cu trecutul ridietoru,
Si sperantiele profunde:
Doru, credintia, viitoru.

Tristu-i dieu când o natiune,
Ce strivita zace josu,
Vede cum pe rându apune
Ce-a avutu mai pretiosu;
Când ea róga, cere, chiama
Ajutoru . . . dar însedaru! . . .
Parasita, biét'a mama
Va sè duca traiu amaru . . .

Multe suferintie grele
Ai avutu, natiunea mea;
Totusi ai esitu din ele,
Cá si-o flóre 'n mediu de nea:

Câci prin secolu de durere
Ai primitu necontentitu
Si balsamu de mângaiere,
Ce cu dragu te-a lecuitu.

Dumnedieu din înaltíme
Ne-a luatú sub scutulu seu,
Si-a tramisú în românime
Alinári la traiulu greu;
Elu ni-a datú, cá sè ne-ajute,
Din amorulu seu cerescu:
Animi nalte prin virtute,
Suflete ce totu jertfescu.

Ce chiamare nalta, sânta,
Au aceste 'n lume josu;
Ele vecinicu totu încânta,
Câci au farmecu graciosu!
Si 'mplinindu a lor solia,
Când se 'ntorecú în ceru usioru,
Dumnedieu cu bucuria
Le saluta susu în choru.

Si totu cerulu e ferice,
Este veselu nencetatu . . .
Inse noi, remasi aice,
Jale grea ni-amu imbracatu.
Si lipsiti de 'ncuragiare,
Plângemu tristu necontentitu,
C'amu perdutu unu sufletu mare,
Care sinceru ne-a iubitú!

Iosifu Vulcanu.

CATARINA MOCIONI.

Pentru cea mai mare parte a publicului nostru, asiá credemu cá abiá ar mai fi trebuin-ti'a sè spunemu : cine este persón'a ce pórtá, séu adeca purtá pâna mai dilele trecute, acestu nume si alu carei portretu ilu producemu în acésta fóia; ér pentru cei mai îndepartati si mai putínu informati despre viéti'a nóstra pu-blica-nationala, dóra ar ajunge sè reproducemu din nrulu 3 alu „Tel. R.“ depesi'a din Buda-pesta, care suna :

„*Catarina de Mocsonyi* nasc. *Mocsonyi de Foen*. ânim'a cea plina de îndurare, mam'a cea mai buna, care ni-a nascutu si crescutu pe Grachii nostri, Dr. *Alessandru* si Dr. *Eugeniu de Mocsonyi*, sor'a ilustrilor nostri barbati na-tionali : *Andreiu*, *Antoniu*, *George Mocsonyi de Foen*, consorteá fidela a dlui *Mih. de Mocsonyi*, sâmbata în 7/19 januariu, dupa miédiadi la 5 óre, dup'o scurta suferintia, a adormitu întru Domnulu, în etate de 71 ani, deplânsa si gelita nu numai de ai sei, cari o adorau, ci de toti câti o cunosceau si i admirau binefacerile în tóte partile, anume catra seracime.“

În aceste putíne cuvinte se cuprinde totulu.

Ei, dar ómenii, firesce chiar pentru cá sînt ómeni, despre aceia ale caror virtuti si merite stralucescu înaintea lor, dorescu a scí câtu se póte de multe amenunte si cercustan-tie, ér publicistulu este olegatu a li satisfice dupa putíntia. Noi înse avem d'a face cu o persóna, care tocmai în punctulu publicitáti, în tóta viéti'a ei s'a adoperatu d'o reserva si modestía, ce cauta sè ni împuna reserve si a-cuma dupa trecerea ei din acésta lume. Si acést'a e caus'a, cá de unde amu puté sè însi-râmu volume, va trebui sè ne marginimu la câte-va putíne trasure caracteristice.

Între cei siese copii, remasi în viétia dupa românulu macedoneanu *Ioane Mocsonyi de Foen*, reposatu la 1854 si cunoscutu bine în tóta Budapesta, precum si departe prin tíera, cu-noscutu prin agerimea mintii sale, prin rarele sale sciíntie, mai alesu juridice si limbistice, si prin avuti'a sa însemnata, *Catarina* a fostu cea mai mare, apoi a urmatu *Petru*, *Andreiu*, *Antoniu*, *George* si *Lucianu*. Mama li-a fostu *Iulia-na* nasc. *Panaiotu*, dintr'o familia albanesa, odi-nióra fórté vediuta si avuta.

Catarina a fostu nascuta în Foen, la acés-ta mosia originala a familiei, situata în Banatu, cómitatulu Torontalului, lângá Timisiu; acolo ea s'a desteptatu, acolo ea a cunoscutu popo-

rule românu si a începutu a se interessá de elu. Ea s'a bucuratu d'o crescere alésa, si fiindu dotata de la natura cu o ânima adâncu sênti-tóre, cu o minte agera, cu o frumsetia rara si unu gustu pré finu, s'a desvoltatu în aceste de modelu sublimu. Unde ea se înfatísia, prin frumseti'a-i rara, prin toalet'a-i eleganta, prin tínut'a-i nobila si superba, atragea ochii tutu-ror a supra-si, si acést'a mereu pâna si în be-trânetie. A fost casatorita cu dlu *Mihailu de Mocsonyi*, ultimulu descendente alu altui ramu din aceeasi familia, dar desbinatu înca de la venirea din Macedonia, din urbea Moscopole si aruncatu în alte parti ale tierii, anume la To-kaj în comitatulu Zemplinului. A traitu în ca-satoria fericita, pâna când cei doi fii, cei mai mici dintre siese ce a avutu, redicându-se si întarindu-se au ajunsu etatea pentru scóla. De ací încóci, minunat'a mama n'a mai traitu de-câtu pentru crescerea, cultivarea, îngrigirea copíilor sei, sacrificându-se pe sine, sacrificându tóte acestui scopu; desvoltându cele mai fru-móse virtuti filantropice, familiare si nationale, tóte îndemnuri naturale ale ânimei ei, dar totu d'odata cá esemple de urmatu pentru fíii ei!

(Si aceste astfelu fiindu, cum bravii ei fii puteau sè devina alt'a, decâtu ceea ce sînt astadi la noi: Dr. *Alessandru* si Dr. *Eugeniu Mocioni*!)

Cas'a ei erá deschisa tuturor camaradilor si amicilor fíilor ei; pung'a ei spriginia pe toti si stá la dispositiune scopurilor lor fru-móse, filantropice, culturale si nationale. Cine ar scí calculá míile ce s'au sacrificatu în acésta directiune! Ajungea cá cineva sè se dovedésca românú bunu si onu de omenia, si elu erá bine vediutu, cautatu si stimatu în cas'a ei. Intoc-mai cum de alta parte, pe ómenii slabi de ca-cteru, pe cei sireti si tereitori, nu putea sè-i véda, si déca se aretau, nu-i lasá fara mustrári! De la anulu 1861 transpunându-si locuinti'a la Viena, pentru crescerea copíilor la universita-tea de acolo, si chiar pe acelu tímpu lucrându-se de îmbunetatirea sortii românilor din mo-narchia, aperarea causei nóstre prin diuaristic'a straina, o aperare cum nu s'a mai pomenitu nici mai nainte, nici mai târdiu, s'a facutu cu ajutorulu puternicei punge a dómnei *Catarina Mocioni*. Ea întrebá : „Câtu se cere pentru cu-tare fóia?“ séu : „Câtu credeti cá-i va ajunge?“ si — scotea si dá.

Totu p'acelu tímpu s'au destinatulu si re-gulatulu stipendiele familiei si spriginirile na-tionale în tóte partile, cari în mai multi ani

intreceau sum'a de *diece mii florini*. Dar în ca-s'a ei si de când i s'au redicatu ambii fii si au luat u ei administratiunea economiei, bine-facerile publice si private, au avutu pururia rubric'a lor speciala, însemnata în bugetulu casei. Câti tineri români din acésta rubrica si-au facutu nu numai studiele, ci si rigurósele! Câte familii scapetate; câte persóne nenorocite, din acésta rubrica si-au salvatu viéti'a si sânetatea; câte dureri au alinatu, câte lacrimi au stersu acésta rubrica!! Curtea domnésca din Capolnasiu, de cum s'a asediatu famili'a dómnei de Mocioni acolo, a fostu si a remasu refugiulu omenimei patimitóre de prin totu pregiurulu; într'altele acolo se tine o spitieria séu apoteca pentru seracime, mediculu cercualu, pe spesele domniei vine de dóue ori în septemâna, la díle anumite si cauta gratis pe bolnavi si dà medicamente gratis multímei ce se aduna; etc. etc.

Cine deci se va mirá si nu va aflá pré naturala aparitiunea, cà pâna si strainii si foile straine luara cu interesare si regrete notitia de mórtea ilustrei nóstre matrone-modelu!

Mórtea i s'a întemplat, precum si-o doriá ea ori de câte ori erá vorb'a de acésta absoluta sórte a omului, repentina, cu putine si scurte suferintie. Joi în 5/17 jan. a prânditu — prândiulu ultimu pe acésta lume, cu copiii sei si cu Babesiu. Peste nópte au cuprins'o — fara causa, mari ingrigiri si nelinisce si a dormitu reu; dar vineri deminétia s'a sculatu si si-a cautatu de ocupatiunile îndatinate, fara sè se plânga de ceva dureri. Pe la miédiadi, totu vineri, a începutu a nu se sênti bine, si în locu d'a se pune la mésa, s'a pusu în patu — „cá sè nu se mai scóle“, cum ênsasi a observatu. Peste nópte, vineri spre sambata, i-a fostu fórte reu, medicamentele nu le luá, nu le putea luá; o grétia cu fiori si gârciuri în partea drépta o turburau si graiulu i deveni aneviosu, la urma imposibilu. Sambata de deminétia pâna sér'a mediculu a sustinut'o prin maiestria în viétia, dar fara consciintia de sine. Sér'a la 5 a manifestatu ultim'a resuflare. Astfeliu ea a traitu, astfeliu s'a finitu.

Corpulu înbalsamatu, dupa ce aici în capitala cu mare pompa i s'a facutu binecuvântarea bisericesca, luni în 9/21 jan. numai decátu s'a transportatu la Foen, unde vineri în 13/25, conformu dorintiei reposatei, a fostu asediatu lângá parintii, fratii si surorile cei-a premersu în eternitate.

Odihnesc'o Ddieu cu dreptii; càci a fostu sufletu frumosu, bunu, nobilu, generosu, si multi,

multi sânt, cari i binecuvênta tierin'a si memori'a!

SECRETELE CASTELULUI.

— Romanu, de XAVIER de MONTÉPIN. —

(Urmare.)

— Si cine me va împedecá?

— Náu'a contessa. De la acésta casatoria, scumpulu nostru stapânú este cá unu omu care nu mai are vointia. Vér'a dtale dirigéza si guvernéza totulu. Ea singura poruncesce, numai ei se supunu toti: Nimene nu mai vede pe dlu conte. Multi pretindu, cà dênsulu a devinitu slabu la spiritu si cà dn'a Olimpia ílu amenintia si-lu închide cá pe unu copílu.

— Numai presinti'a mea i-a redá energi'a ce-i lipsece, — exclamá dn'a Rahon.

— Dóra, de cumva l'ai puté vedé . . . dar, poti fi sigura, cà nu-lu vei vedé; náu'a lui socia va sci bine sè se vêre între elu si între dta.

— Dar spre scopulu acest'a va trebui sè recurga la putere.

— Tóte mijlócele i vor fi bune.

— Servitorii vor fi pe partea mea.

— Nu sperá acést'a!

— Ei nu vor cutezá sè se opuna dómnei lor le-giuite.

— Dar ei credu, cà aceea e dn'a Olimpia.

— Vediéndu-me, nu vor mai crede; me vor recunósce.

— Nici unulu nu te cunósce.

— Ce díci?

— Adeverulu. A dóu'a dupa cununí'a sa, dn'a Olimpia a alungatu pe servitorii vechi, a caror singura crima erá, cà te-au íbitu pré multu. În castelu nu se afla decátu servitori noi, venitii nu se scie de unde.

Contess'a, descuragiata, se lasà a cadé pe unu scaunu si díse incetu:

— Ce sè facu? de ce sè me apucu?

— Sè te înarmezi cu rabdare si curagiu mare, bun'a mea stapâna, — díse cu umílintia Francina. Ai suferitu, multu ai suferitu, acést'a se vede bine. Remâni aice la noi, în cas'a acést'a care e a dtale. Odihnesc-te, cà sè te poti întari. În timpulu acest'a noi vom cercá si vom gasí unu mijlocu d'a puté vorbí cu dlu conte, fara cà dn'a Olimpia sè scia ceva despre acést'a.

La niste vorbe atátu de întiepte nu se putea responde nici unu cuvêntu.

Dn'a Rahon se supuse, vediéndu în adeveru, cà spre a întretíné o lupta în contra frumósei Olimpia va avé trebuintia de tóta puterea inteligintiei sale întarite. Inse, cà spiritulu sè se póta întari, trebuie sè se odihnésca trupulu.

— Ioanu Robert si Francina, singurii mei amici, — díse ea, — sîm óspele vostru. Ve dau trei díle; dar de cumva în timpu de trei díle, prin ístetíme séu prin convingere, nu me veti pune aice înaintea contelui, barbatului meu, voi merge sè-lu regasescu în castelu, si de cumva se vor íví niste pedece între elu si între mine, ori câtu de slaba sîm, voi avé puterea sè le nimicescu! . . .

— E bine! da, dna contessa, în trei zile, — răspunse jun'a femeia.

— În trei zile multe se potu întâmplá, da dieu, — adause Ioanu Robert.

Contessa'a, obosita prin o caletoria lunga, mânca cevasi, si Francina o culcá în patu si la moméntu isi uitá tóte durerile într'unu somnu cá mórtea.

XXI.

Contess'a în castelu.

Cele trei zile trecura fara s'aduca rezultatulu doritu. Ioanu Robert s'a dusu în castelu; a cerutu sè vorbésca cu contele în caus'a aréndielor sale, si dn'a Olimpia i-a tramisu verb'a sè se adreseze la noulu directoru numitu de ea, de óra-ce dlu conte, simtîndu-se nitielu cam reu, nu putea sè primésca pe nimene si nu voiá sè se ocupe de treburi.

Acést'a erá o porunca generala, ce nu se putea eludá de felu.

Va sè dica, frumós'a Olimpia tînea pe barbatulu ei închisu în despartimentulu acelua, séu celu multu în castelulu lui?

Nu putemu sè respundemu la acésta întrebare, decátu esplicându câtu mai bine vom puté situatiunea noilor casatoriti, cá astfelu s'o facemu cu putintia d'a o întielege.

Cetitorii scíu în ce împregiurári s'a facutu a dóu'a casatoria a contelui Annibal. Dându numele seu contessei de Chavigny, contele Rahon nu ascultá de felu de un'a din acele passiuini, cari aprindu câte odata pe betráni. Elu își asigurá numai o socia, a carei simpatia i pareá miscatóre. Elu dadú locul primei sale socii rudei mai de aprópe, amicei mai gingasie aceleia pe care o plângea elu, fiindu deplinu convinsu, cá suveniru mórtei va vini totu-de-una sè se asiedie în caminulu familiei, între Olimpia si dênసు.

Dupa ce se celebrá cunun'a, nóu'a contessa arangia lucrurile asiá cá contele sè nu pérda nici un'a din ilusiunile sale, si cá ea sè-si assure acestu resultatu, desvoltá istetîmea cea mai fina.

Dlu Rahon, continuându a purtá doliu atátu în ánim'a sa, câtu si prin vestmintele sale, doriá singuritatea. Deci ea i împlini dorint'a.

Elu nu voiá vorbindu-i-se de nici unu lucru, de nici o afacere, si doriá sè remána de aice nainte strainu de conducerea mosiilor sale multe. Olimpia avú grige, cá nici unu amenuntu de administratiune sè nu petrundea pâna la elu.

Dên's'a sciindu de minune bine, cá contele — îmbetránitu cu dóue-dieci de ani în câte-va luni — avea sè-si scurteze cu atátu mai multu viét'a, cu câtu se va absorbí mai adâncu în durerósele sale suveniri si necontentitele sale pareri de reu, — ílu încungiuirá cu tóte obiectele, cari puteau renviá ran'a ánimiei sale si i faceau vindecarea cu neputintia.

Nobilulu spiritulu alu lui Rahon, absorbitu prin unu singuru cugetu, trebuia sè slabésca cá ori ce inteligintia care se închide într'unu cercu restrînsu si încéta sè-si întrebuintieze facultátile. Olimpia ílu împedecá sè nu tréca nici odata marginile înguste ale acelui cercu . . .

Ea stabili astfelu temeiriile unei domniri cu atátu mai solide, cu atátu mai absolute, cu câtu contele nici nu o presupunea si cu câtu jun'a femeia

sciea sè deie tiraniei sale formele unei istetîmi vehiatóre.

Ea ílu convinse, cá sânetatea sa, fórte sdruncinata de lovitur'a înfricosiata ce a suferitu, nu va puté sè se restabilésca decátu prin ajutorulu unor mari ingrigiri si necontentite bagári de séma, — si acele ingrigiri, ea i le dadea cu tóta aparint'a unei simpatii fara margini si a unui devotamentu neobositu.

Nu-lu mai parasiá; elu nu esiá nici odata fara dên's'a; nu facea nimica decátu dupa svaturile si îndemnările sale, si idei'a d'a avé o vointia, care sè-i fia personala, nici nu se înfatísia spiritului seu.

Întêmplându-se tóte asiá, se 'ntielege usioru, cá nimicu în lume nu erá mai greu, cá sè nu dicemu cu neputintia, decátu d'a ajunge la contele fara invoirea prealabila a frumósei Olimpia.

Ioanu Robert si socí'a sa n'au esageratu.

În sér'a dilei a trei'a, Maria díse Francinei :

— Mâne voi merge.

Arendasít'a vedíu bine, cá acea decisiune erá nestramutabila, deci pregati pentru contess'a costumulu ei de serbatori mari cu cruce, unu costum nou si cu colorii viue.

Dn'a Rahon privindu-lu, facú din capu cu unu surisu dulce si tristu.

— Nu, fic'a mea, — díse ea, — nu acest'a.

— Inse, dna contessa, acest'a e celu mai frumosu ce am, — raspunse Francina

— Eh! scump'a mea fiica, vedu acést'a; si chiar de aceea te rogu sè-mi dai vestmintele tale cele mai simple. Totu ce poftescu, e sè fia curate : o fusta négra, o mantéua négra, iéta ce vreu, si déca vei mai puté adauge si unu velu negru, nu voi avé nimica de doritu.

— Iéta întêmplarea cum se potrivește! — esclamá Francina, — noi amu primitu din partea contelui vestminte de doliu mare, în calitatea nóstra de arendasi ai castelului, pe timpulu înmormântării.

— La a mea, nu-i asiá? — întrebá contess'a cu unu nou surisu inca si mai tristu decátu celu d'ântáiu.

— Da, dna contessa.

— E bine, fic'a mea, dà-mi costumulu acél'a. Chiar cum dísesi, iéta câtu de minunatu se potrivește. Voiu purtá doliulu meu.

Dn'a Rahon se îmbracá repede. Isi aruncá pe capu velulu lungu, care i ascunse mai cu totul fati'a, si urmata de Francina care voiá s'o însotiesca câtu mai departe, parasi cas'a.

Dupa ce mersera o jumetate de óra, cele dóue femei sosira la zidulu parcului. Inaintara lángha elu pâna la grathi'a de onóre.

— Astépta-me aice, — díse contess'a Francinei.

— Ah! bun'a mea stapâna, Dumnedieu sè fia cu dta!

— Dumnedieu nu parasescé nici odata pe aceia, cari iubescu adeverulu si deptatea, fic'a mea. Am încredere într'ênsulu.

Si dn'a Rahon, trecêndu grathi'a, se 'ndreptá spre castelu.

Ce emotiuni o petrundeau? Ori cine póte sè 'ntieléga, întrebându propri'a sa ánima. Condeielu nostru nu este în stare sè descriá starea sufletului seu.

Catarina Mocioni.

Contess'a, în locu de a merge în directiunea comuna, se duse dreptu la peronulu ce conducea în coridorulu celu mare.

Unu servitorulu îmbracatu în negru esî din acelu coridoru în momentul în care dîns'a avea sè urce primele trepte, si i dîse:

— Ce voiesci?

— Vreu sè vorbescu cu dlu conte, — response

Maria.

— Dlu conte nu primesce pe nimene.

— Dar totusi elu trebue sè me primésca.

— Pentru niste afaceri? În casulu acest'a, addresséza-te catra dlu intendantu.

— Nu pentru afaceri.

— Déca vrei sè ceri vr'unu ajutoru, si esti strâna în partile aceste, întórce-te cu scrissóre catra dn'a contessa!

— Eu nu ceru nici unu ajutoru si voiescu sè vedu pe dlu conte.

— Dar ti-am spus odata, cà acést'a nu e cu putintia.

— Ér eu ti-am respunsu, cà va fi cu putintia pentru mine.

— Ah! asiá, dar cine esti dta?

— O femeia, care te va alungá peste o óra, de cumva nu vei duce acést'a numai decátu la stapánulu dtale.

În acelasi timpu scóse din sinu o epistola scrisa de dîns'a înainte d'a plecá de la arendasiulu, teméndu-se înca de atunce, cà nu va puté ajunge sè vorbésca cu contele.

Servitorulu o privi cu mirare.

Contess'a erá îmbracata în vestmintele unei tierance, dar si sub acestu costumu ea pastrá purtarea si modulu de conversare alu unei dame mari. Ea avea, între altele, accentulu curatu si siguru alu unei femei obicinuite a porunci; unu subalternu deprinsu la supunere nu putea sè se însiele.

Servitorulu luá epistol'a machinalu.

— Acést'a epistola suna dlui conte, — continuá Maria; — numai dînsulu trebue s'o cetésca. Baga de séma dar sè n'o dai nimenui altuia decátu lui, si resplat'a nu-ti va lipsí.

— Bine, dna; binevoiesce a întrá în coridoru si a asteptá acolo; me urcu.

Servitorulu disparú cu epistol'a.

— Cine póte sè fia femeia acést'a? — se întrebá elu pe cale. Dîns'a e îmbracata în vestminte de tieranca; dóra n'are nici unu cruceru în busunaru; a vinitu pe josu, papucii i sînt plini de pravu (papuci grosi, dar picioru micu,) si poruncesce par cà n'ar fi facutu nimica în tóta viéti'a sa. Curiosu! Nu-i nici urîta, nici betrâna, de si e cam slaba. Am vediutu acést'a, de si avea velu. Se teme, cà nu cumva dna contessa sè-i oprésca epistol'a: acést'a trebue sè fia cutare amanta de odinióra a contelui. E chiar atátu de limpede cà ap'a de stâncu. Ah! drace, dar atunce eu jocu unu mare predându epistol'a. Dn'a poruncesce în castelu si dlu nu se mesteca în nimica. Dn'a nu va fi multiamita, si îmi va dá drumulu. Ah! nu, nu! Sè nu facu ceva prostia. Ar fi o mare neghiobia sè-mi riscu positiunea si plat'a pentru ochii frumosi ai unei necunoscutu. Dn'a contessa va scí tóte.

Servitorulu cu minte îsi continuá calea pâna la antisiambr'a frumósei Olimpie.

În aceea se aflá o cameriera frumósa, care -- sci-

indu-se singura — îsi petrecea timpulu tramitiéndu-si êns'a-si sarutári în o oglinda.

— Iustino, amorulu meu, — i dîse servitorulu netedîndu-o, — dn'a contessa afla-se în despartiamêntulu seu?

— Josu piciórele, dle Frontin, — response camerier'a. Dn'a e la dlu conte.

— E bine, aibi bunetate ai sioptí la urechia, încetu, cà trebue sè-i vorbescu, dar fâ asiá cà dlu conte sè n'auda.

— Ah! unu misteru!

— Pare-mi-se.

— Spune-mi vei ce?

— Scíi, idolulu meu, cà nu potu sè-ti refusu nimica.

— Me ducu.

Dupa câte-va secunde, frumós'a Olimpia esî din despartiamêntulu contelui Rahon, facú unu semnu Iustinei sè se deparde, si dîse lui Frontin:

— Ai sè-mi impartasiesci ceva de mare însemnatate, încátu me conturbi astfelu?

Servitorulu îmbracá fisionomí'a cea mai supusa.

— Nu scíu déca e de mare însemnatate, — response elu; — dar, în îndoiéla credeam cà eram datoru sè însciintiezu pe dn'a contessa fara de nici o întârdiare. De cumva sùm de vina, acést'a e numai dintr'unu escessu de zelu.

— Voiu judecá. De ce e vorb'a?

— În coridoru astépta josu o femeia saracesce îmbracata, care înse pare tinera si înca frumósa si care vorbesce cá o ducessa.

— Si acea femeia me întreba?

— Din contra, dna contessa, ea voiesce sè véda pe dlu conte.

— Respunsu-i-ai, cà acést'a nu e cu putintia?

— Si de dóue ori. Apoi ea a scosu din sinu o epistola, rogându me sè n'o dau decátu dlui conte, când dlu conte va fi singuru. Acést'a mi-a parutu suspectu: n'am dîsu nimica si m'am suitu.

— Ai epistol'a?

— Da, dna contessa.

— E bine, dà-mi-o!

— Éta-o!

XXII.

Maria si Olimpia.

Frumós'a Olimpia luá epistol'a sigilata ce-i intinse Frontin.

Scrissórea adressei semená unei trasuri de mâna care nu voiá sè fia recunoscuta.

Nóu'a contess'a rupse învelitórea, desfacú hârth'a ce aceea contînea, si tresari puternicu, vediéndu unu ânelu de cununia esindu si cadîndu pe parchetu.

Frontin grabi sè-lu aredice.

În timpulu acel'a Olimpia ceti, cu o profunda emotiune, aceste cuvinte:

„Voi-va dlu conte Rahon sè primésca o femeia, care póte sè-i faca o descoperire importanta? E vorb'a de contess'a Maria de Rahon.“

(Va urmá)

S A L O N U

Calindarulul septemanei.

Dumin.	22	3	E. 36 d R. 15 Luca. a lui Zacheu.
Luni	23	4	s. st. m. Climent Ancir.
Marti	24	5	c. ma. Csenia, c. p. Macedoniu.
Mercuri	25	6	s. p. Grigoriu Teol., c. p. Popliu.
Joi	26	7	c. p. Csenofont, s. st. m. Anania.
Vineri	27	8	ad. rel. s. p. Ioan Rostul-de-auru.
Samb.	28	9	cc. pp. Efrem Sirul, Paladiu.

R e s b o i u.

Pace séu resboiu? Dupa cele împartesîte în nrulu trecut, cetitorii nostrii de siguru se vor mirá de acésta întrebare. Atunce anunciarámu, că pacea s'a încheiatu; asiá dara, cum póte sè mai fia vorba de resboiu? Éta cum! La finea septemanei trecute si la inceputulu acesteia tóte dîuarele scieau, că pacea e încheiatá, si că nu mái lipsesce decátu sè se subscria definitivu; totu-odata publicau felu de felu de conditiuni de pace, din cari reproduceram si noi unu specimen în nrulu trecut. Pe când ínse se asteptá scirea, că pacea s'a scrisu definitivu, s'a anunciatu, că negociatiunile n'au produsu rezultatulu doritu, si că prin urmare inimicitiele se vor continuá. Va sè dica, nu pace, ci resboiu!

Si pentru ce nu s'a pututu încheia pacea? Pentru că Russi'a scie pré bine, că împregiurările politice de acuma i dau ocasiunea cea mai buna de asi îndepliní aspiratiunile sale vechi. Se silesce dara a esplotá acésta situatiune, propunéndu Turciei cele mai aspre conditiuni de pace, pe cari — la rëndulu seu — Turci'a nu voiesce înca sè le primésca. Intre conditiunile pretinse de Russi'a, se sustîne, că este si aceea, că trupele rusescei sè tréca prin Constantinopolu, si că în deosebi Tiarevicuiu pretinde acést'a, spre a îndepliní dorinti'a armatei si a panslavistilor. Asiá dara, pâna ce Rusii nu vor intrá în Constantinopolu, nu credemu sè se faca pace.

Trupele rusescei innaintéza în continuu. O parte merge spre Constantinopolu, precum se vede, scopulu supremu alu lor, — dar câte-va colóne s'au tramisu si la Gallipoli.

Trupele române asemene innaintéza cu multu successu si lupta cu bravura în giurulu Vidinului. De curéndu ele mai luara de la turci niste siantiuri; acestia se retraserá apoi în Vidin, care e cu totulu împressoratu.

Sérbii si Muutenegrinii întrebuintéza si ei privilegiulu binevenitu, si ocupa un'a dupa alt'a cetătile turcilor.

În Greci'a rescól'a cresce, rescolatii au avutu si atacuri cu turcii, pe cari i-au si batutu.

Scirile mai nóue anuncia, că împeratulu Rusiei a datu ordinu trupelor rusescei sè mérga spre Constantinopole. Pacea numai acolo se va puté încheia. Confusiunea în lumea diplomatica e fórté mare.

Literatura.

Concursurile propuse de societatea academica româna, fondurile din cari urméza a se acordá premiile, timpulu când urméza a se depune operile si sumele acordate :

1. *Fondulu Nasturelu.* — Cea mai buna carte publicata în limb'a româna de la 15 augustu 1877 pâna la 15 augustu 1878, (la 15 augustu 1878.) pr. lei 4000.

2. *Fondulu Zapa.* — Traductiune româna de pe Pliniu jun. Epist. X, 4—61, (la 15 augustu 1878,) pr. lei 20 de fia-care colá.

3. *Fondulu Zapa.* — Traductiune româna de pe Plutarch, Vita C. Marii. Cap. I—XVII, (la 15 aug. 1878,) idem.

4. *Idem.* — Traductiune româna de pe Herodot lib. IV, § 5—50, (la 15 aug. 1878,) pr. idem.

5. *Fondulu Anastasiu Fetu, si economiile Societătii.* — Confectionarea celei mai bune *charte geologice* a dóue districte din Români'a, din care unulu de dincóce si altulu de dincolo de Milcov, (la 15 aug. 1878,) pr. lei 5000.

6. *Idem.* — Studiu geologicu, chimicu si economicu alu principalelor localități, unde se afla *petroliu* si *carbuni fosili*, în districtele Prahova si Dambovitia, (la 15 aug. 1878,) pr. lei 3000.

7. *Idem.* — Studiarea si analisarea apelor din 15 fontane ale tierii, (la 15 aug. 1878) pr. lei 2000.

8. *Fondulu Cuza.* — Disertiune a supra: Istoriei petrecerii Românilor în Dacia lui Traian, de la Aurelian pâna la anulu 1300, (15 aug. 1878,) pr. lei 3000.

9. *Fondulu Nasturelu.* — *Tieranulu Românu.* Disertiune a supra stării sale sociale, morale, politice si economice din principatulu României, în trecutu si presentu, (la 15 aug. 1878,) pr. lei 5000.

10. *Idem.* — Cea mai buna carte publicata în limb'a româna de la 15 aug. 1878 pâna (la 15 aug. 1879,) pr. lei 4000.

11. *Idem.* — Studiu a supra producerilor literare în limb'a româna din epoc'a lui Mateiu Besarabu 1633—1654, (la 15 aug. 1879,) pr. lei 5000.

12. *Marele premiu Nasturelu.* — Cea mai buna carte publicata în limb'a româna, de la 15 augustu 1876 pâna la 15 aug. 1880, (la 15 aug. 1880,) pr. lei 12,000.

13. *Idem.* — Disertiune a supra sufixelor guturale (*k* si *g*) si labiale (*l* si *r*) în limb'a românesca, (la 16 aug. 1880,) pr. lei 5000.

Ce e nou ?

În dieta se continua desbaterea a supra legaturilor ce au sè se faca cu Austria în privintia vamei si a tarifei. Opositiunea si-a adunatu tóte puterile, că sè tréntésca guvernulu, care la aceste desbateri a perdutu multu partisani. Dintre deputatii români de partid'a nationala opositiunala nici unulu nu se afla în Budapesta.

Regele Victor Emanuel a lasatu dupa sine multe datorii. Parlamentulu a voitu sè voteze platirea lor din cass'a statului, ínse Humbert a refusatú acést'a, si a declaratú că le va platí elu.

Dn'a Eugenia Munteanu n. d'Aldulianu din Oravitia a tramisu iérasii dóue colecte în favorulu os-tasilor români raniti. Éta si listele : Ioachimu Mangiuca 1 fl., Anatalia Mangiuca 1 fl., Achilina Mangiuca 50 cr., Ioanu Juica 1 fl., Ana Balianu preotésa 2 fl., Rachila Boghia 1 fl., Anatalie Balia jude 1 fl., Paun Balia 50 cr., Sofrone Goione 20 cr., Iancu Bura tutoru s. b. 1 fl., Iacobu Miocu 20 cr., Augustinu Berceanu 30 cr., Iancu Berlavanu 15 cr., Ioanu Berlogia 20 cr., Avramu Sarmesiu 30 cr., Filipu Albu 20 cr., Antonia Bercianu 40 cr., Ionu Bercianu 20 cr., Petru Siogoru 20 cr., Paun Balea 30 cr., Micu Gaitone 20 cr., Sebastianu Novacu si Draganu Ciulu 18 cr., Avramu Bercianu 20 cr., Iacobu Moiscu 50 cr., Eftimu Rusunicu 20 cr., Petru Balia 40 cr., George Bercianu 30 cr. Sum'a 13 fl. 63 cr. Broseni 20 jan. 1878. Mantinu Boghia m. p. colectante. — Nicolae Miocu preotu gr. or. 1 fl., Pau Iorgoviciu preotu gr. cat. 1 fl., Pau Miocu greotu gr. or. 1 fl., Petru Iorgoviciu învetiatoriu 2 fl., George Tiunea învetiat. 1 fl., Ionu Ciulinu învetiat. 50 cr., dr'a Ermina Popoviciu 1 fl., dsior'a Silvia Mihailoviciu 50 cr., Sfetozaru Mihailoviciu comerc. 1 fl., Iosifu Buzianu comerc. 1 fl., Iancu Miocu com. 1 fl., Iosifu Caimanu 50 cr., Pau Berlea jude 2 fl., Pau Boraciu jude 1 fl., Ionu Gaba juratu 50 cr., Chirilu Boraciu tutoru orf. 30 cr., Achimu Boraciu 1 fl., Jova Buzianu econ. 1 fl., Mart. Medoca econ. 1 fl., Johann Scala 1 fl., Traianu Alesandrescu butariu 1 fl., Iosifu Miocu 1 fl., Pau Cipu jun. 50 cr., George Blajiu econ. 20 cr., Iosifu Caimanu jun. 40 cr., Iliu Cipu econ. 40 cr., Iosifu Medea econ. 10 cr., Pau Cipu econ. 25 cr., Petru Boraciu econ. 50 cr., Jacu Laticu econ. 50 cr., Pau Ifcu econ. 50 cr., Pera Buzianu cogiocariu 50 cr., Jaco Fabianu econ. 50 cr., Constantinu Farea econ. 40 cr., Mari Singer 60 cr., Ferdinand Künther rotariu 40 cr., Johann Ketzenmacher 20 cr., George Craciunu macelariu 50 cr., Spasie Craciunu 20 cr., George Purgariu barbieru 50 cr., Ioanu Corbeiu econ. 10 cr. Sum'a 28 fl. 55 cr. Oferte în obiecte: Dn'a Rachila Alesandrescu 50 deca scame fine si 2 meter de sifon, dsior'a Ermina Petroviciu 68 deca scame. Varadia în 7/19 jan. 1878. Traianu Alesandrescu m. p. colectante.

Din Beiusiu dómnele Hermina Ignatu si Irina Antal au tramisu o colecta de 386 fl. 20 cr. pentru ajutorarea ranitilor români.

Cununi'a regelui Spaniei cu principess'a Mercedes de Montpensier s'a tînutu cu mare pompa, fiindu de fatia autoritãtile tierii si represintantii puterilor mari. Mirés'a fu condusa la altaru de doi grandi; pe cale unulu din acestia se împedeçã în postavulu întinsu sub picioare si cadiu câtu fu de lungu. Dupa ceremoni'a bisericesca urmara o multîme de serbãri, cari durara mai multe dîle.

Generalulu Skobelev despre unu oficieru român. Generalulu Skobelev a adressatu catra ministrulu de resboiu alu României o epistola, în care vorbesce în termini fôrte magulitori despre dlu loc-colonelu Candiano-Popescu; atasiatu pe lãnga elu de principele Carol. „Plevna cadiuta, scrie Skobelev, functiunile loc. colonelu Candiano-Popescu încetéza prin forti'a lucrurilor. Profitu înse de acésta circumstantia, dle ministru, pentru a ve repetã multiamirile

mele si a ve marturisi *stim'a ce a acestu oficieru superioru a sciutu se cástige în rëndurile nôstre*, cu ocași'a teribilei dîle de la 30 augustu, când a luptatu cu trup'a sa alaturea cu regimentulu Archangel-Gologorod, precum si în urma. Eu ênsu-mi am gasitu în acestu oficieru unu soldatu francu si disciplinatu. Primiti etc. Generalu locot. *Mihailu Skobelev*.”

Dunarea si în anulu acest'a a umplutu de spaima pe locuitorii din Budapesta. Septemânile trecute ea a crescutu într'atât'a, încâtu erã aprópe se esunde iérasii; dar în urma pericolulu trecu. In cursulu ei mai în josu înse. Dunarea a facutu stricatiuni si pagube fôrte mari, prin tînuturile din ambele parti.

M u s i c a.

La Tábornszky si Parsch în Budapesta a aparutu de curêndu aceste piese musicale: „*Második magyar ábránd*“, de Ábrányi Kornél, pretiulu 1 fl. 50 cr., — „*Polca liliputienne*“, de Filipu Fahrbach jun., pretiulu 50 cr.

Suvenirea mortilor.

Ioanu Bratu, parocu gr. or. în Resinari, a re-pausatu la 7/19 jan. în etate de 60 ani. Adormitul a fostu unu fîu credinciosu si devotatu alu natiunii si bisericeii.

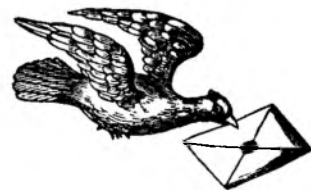
Ghicitóre geografica.

— De B. G. —

1. Unu orasiu în Italia.
2. O tíera în America.
3. Unu orasiu în Moldova.
4. O insula în Mediterana.
5. Unu orasiu în Gronlanda.
6. Munte în Grecia.

Initialele cuvintelor ghicite, cetite de susu în josu, dau numele unui orasiu, — iér literile finale, cetite de josu în susu, numescu tíer'a în care se afla acelu orasiu.

Post'a Redactiunii.

C. M. S. din M. Se primesce conditiunea. Tramite 3 fl.

Dsiórei I. M. in Macea. Multiamita.

Dnei A. B. in C. Cu cea mai mare placere.

Versuri nepublicabile : La natiune, — Lasu ceva profanu, — Calea robilor, — Plãnsulu copilei, — Rugaciune, — Resnetu. (Acestu din urma e celu mai bunu.)

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoriu : **IOSIFU VULCANU.**

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. 1878. Calea tierii nr. 39.